

Nr 41.

Av herr **Gullberg**, *angående revision av gällande bestämmelser rörande värnpliktiga, som hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst.*

Sedan flera år tillbaka har frågan om de värnpliktige, som hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst varit föremål för riksdagens behandling. Första kammarens första tillfälliga utskott säger ock i sitt utlåtande förlidet år över den motion, som då var väckt av undertecknad och herr K. A. Nilsson: »att denna fråga icke förrän den på ett eller annat sätt vunnit sin lösning kommer att definitivt avföras från dagordningen, torde med hänsyn till frågans behjärtansvärda innebörd få anses otvivelaktigt». Genom utfärdandet av cirkuläret av den 21 febr. 1902 har principen, att verkligt samvetsömna värnpliktiga böra kunna befrias från vapentjänst för att i stället utföra annan lämplig tjänstgöring vid truppförband godtagits. Den utvidgning, som i fjol och i år begäres, rör bl. a., att sådant arbete må kunna av den värnpliktige utföras i civil dräkt. Då emellertid första kammaren i fjol avslog denna motion och det tillfälliga utskottets tillstyrkande utlåtande, äro ju inte utsikterna för en snar lösning av frågan synnerligen stora. Som bekant har Svenska Missionsförbundets styrelse i en underdånig petition fram-buren genom kommitterade till Konungen framställt behovet av ett tillmötesgående på detta område. Ett faktum är ock att allt flere få sitta i fängelse för värnpliktsvägran. Detta allt visar, att frågan är aktuell och behöver få en snar lösning. I det kungl. cirkuläret heter det: »att Kungl. Maj:t uppå gjord underdånig hemstallan funnit gott i nåder bemyndiga vederbörande truppförbandschefer att, därest efter inhämtande av erforderliga upplysningar, de vid noggrann prövning av omständigheterna i varje särskilt fall finna övertygande skäl föreligga till antagande, att värnpliktig, som vägrar att fullgöra vapentjänst, därtill föranledes av allvarliga samvetsbetänkligheter mot sådan tjänst, förordna att dylik värnpliktig skall användas till annan lämplig tjänstgöring vid truppförbandet». Härav

framgår, att en mycket svår och grannlaga prövning blivit lagd i regementschefernas hand. De å sin sida vända sig väl i allmänhet till regementspastor för att av honom få prövningen utförd. Huru samvetsgrann en regementspastor än vill vara, så kan man dock inte i alla fall förutsätta, att han som evangelisk lutersk pastor är nog fördomsfri att giva vitsord åt betänkligheter, som en yngling, tillhörande frikyrkliga samfund, kan hysa. För övrigt nämnes i cirkuläret icke ett ord om att samvetsbetänkligheterna skola vara av religiös art. De skola vara *allvarliga*, och det kunna de helt visst vara, även om de icke äro religiösa. Allt som allt vittnar om att frågan bör tagas upp i hela sin omfattning och bestämda lagstadgade former böra givas åt innehållet i detta cirkulär. Det gäller annars oförvitliga svenske medborgares frihet och den bör ligga oss om hjärtat att värna.

Med anledning härav får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida det genom nådiga cirkuläret av den 21 febr. 1902 vederbörande truppförbandschefer lämnade bemyndigande beträffande värnpliktig, som befunnes hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst, må kunna utvidgas därhän, att det bereder möjlighet att låta sådan värnpliktig civilklädd och under lämplig tillsyn utföra arbete för statens räkning, vid eller utom truppförbandet och för att förhindra simulation under längre tid än den lagstadgade vapenövningstiden samt giva åt nämnda cirkulär den tydliga avfattning, att allt subjektivt godtycke må vara uteslutet, och sedan för riksdagen framlägga det förslag, utredningen kan komma till.

Stockholm den 25 januari 1917.

I motionens syfte instämma

Fredrik Ström.

Wilhelm Gullberg.

Alfred Petré.